

Strategi for
Kommunearkivinstitutionenes
Digitale Ressurssenter SA
(KDRS)
for perioden 2026- 2030

Innhold

Innledning.....	3
KDRS' omverden: en arkivsektor i endring.....	3
Visjon.....	4
Formål.....	4
Mål.....	4
KDRS fram til 2030 og videre.....	4
Strategiske grep frem mot 2030.....	5
Styringsmodell og finansiering	6

Innledning

KDRS gjennomførte i 2022 en strategiprosess med bred deltakelse fra alle våre medlemmer. Prosessen bestod av flere strategisamlinger med diskusjoner knyttet til både muligheter og utfordringer selskapet står ovenfor. Et av de sentrale spørsmålene er hva Arkivverkets satsning på Digitalarkivet knyttet til langtidsbevaring vil bety for KDRS sine tjenester på kort og lang sikt. Arbeidet med ny arkivlov var også et moment som var med på å skape usikkerhet i forhold til strategien som ble vedtatt i perioden 2022 til 2025. I dag ser vi konturene av loven, og kan konstatere at det i all hovedsak vil følge tidligere arkivlov med moderniseringer, men hvor mye vil reguleres i forskrift. Utgangspunktet for strategiprosessen i 2022 var også en evaluering av KDRS som ble gjennomført i 2021.

Styret har gjennomgått den nåværende strategien for perioden 2022 – 2025. Styret er enige om at den nåværende strategien fortsatt er relevant med mindre justeringer som er gjort i denne strategien.

Tjenester fra KDRS leveres gjennom våre medlemmer.

KDRS' omverden: en arkivsektor i endring

Det har skjedd en stor utvikling i arkivsektoren siden opprettelsen av KDRS i 2010, ikke minst knyttet til digitalisering. Volumet av digitalt skapt materiale øker, og offentlig sektor opplever at det er krevende å ta vare på og tilgjengeliggjøre arkivverdig dokumentasjon. Samtidig øker også forventninger fra innbyggere knyttet til brukervennlighet og tilgjengelighet. I tillegg påvirker bl.a. ny arkivlov, satsinger gjennom Digitalarkivet og kommune- og regionreform landskapet som KDRS opererer i.

Digitalisering av arkivfeltet innebærer både muligheter og utfordringer. Det er potensial for å håndtere store datamengder gjennom mønstergjenkjenning, automatisering og bruk av kunstig intelligens. Det er enklere å håndtere og dele data, og det muliggjør utvikling av nye og forbedrede datatjenester. Innebygd arkivering innebærer et potensial for å transformere arkiveringsprosessen selv om det for tiden er mest forvirring knyttet til dette tema.

Det kom en ny digitaliseringsstrategi på høsten 2024 med målsetning om at Norge skal bli verdens mest digitaliserte land innen 2030. Hensikten med digitaliseringen å løse framtidige utfordringer knyttet til at vi blir færre mennesker i arbeid framover og en økning i eldre mennesker som krever flere varme hender. Det er en betydelig omstilling som må gjennomføres i Norge for at vi fortsatt skal være et inkluderende velferdssamfunn. Det meste vil måtte skje innenfor kommunenes ansvarsområder ved å etablere mer effektive prosesser på de ulike tjenesteområdene ved hjelp av de mulighetene som datadrevet digitalisering gir.

Å utnytte disse mulighetene krever både kompetanse og finansiering. KDRS' medlemmer peker på at både knapphet på menneskelige og økonomiske ressurser og kompetansegap gjør det krevende å utnytte mulighetene digitalisering gir.

For å sikre at kommunalt og fylkeskommunalt digitalt skapt materiale blir håndtert på en fremtidsrettet, forskriftsmessig og arkivfaglig god måte er det stort behov for samarbeid med våre medlemmer og deres eiere, om utvikling av nye effektive løsninger, kunnskaps- og kompetansedeling og profesjonalisering.

Visjon

KDRS skal være den naturlige samarbeidspartneren for kommunale og fylkeskommunale arkivinstisusjoner i arbeidet med håndtering av digitalt skapt materiale.

Formål

Senteret skal bistå arkivinstisusjoner med å yte en nasjonal samordnet tjeneste som ivaretar de faglige kravene til langtidslagring og tilgjengeliggjøring av digitalt skapt materiale i kommuner, fylkeskommuner og i andre organisasjoner.

Mål

KDRS skal i strategiperioden jobber for å nå følgende mål:

1. KDRS skal påvirke utviklingen av Digitalarkivet slik at det i størst mulig grad ivaretar medlemmenes behov
2. KDRS skal i tett dialog med sine eiere være et ledende kompetansemiljø i Norge på langtidslagring og tilgjengeliggjøring av digitalt skapt materiale i kommunal og fylkeskommunal sektor
3. KDRS skal søke vekst og ekspansjon innenfor sine tjenesteområder
4. KDRS skal ha et solid driftsgrunnlag og et robust fagmiljø
5. KDRS skal gjennom sine medlemmer bidra til å styrke samarbeidet mellom arkiv og IKT-tjeneste i kommuner og fylkeskommuner for å nå ut til IKT-tjenestene
6. Styrke samarbeidet med relevante nasjonale og internasjonale organisasjoner

KDRS fram til 2030 og videre

Som tidligere nevnt la regjeringen i november 2024 fram en ny nasjonal digitaliseringsstrategi hvor hovedmålsetningen i strategien er at Norge skal bli verdens mest digitaliserte land innen 2030. Dette er en hårete målsetning for veien er fortsatt lang og vi er fortsatt bare kommet i startposisjon.

Men som det ble sagt under presentasjonen, er hensikten med digitaliseringen å løse framtidige utfordringer knyttet til at vi blir færre mennesker i arbeid framover og en økning i eldre mennesker som krever flere varme hender. Det er en betydelig omstilling som må gjennomføres i Norge for at vi fortsatt skal være et inkluderende velferdssamfunn.

Alle menneskene i Norge bor i en kommune, og det betyr at svært mye av denne omstillingen vil måtte skje innenfor kommunenes ansvarsområder. Kommunene er nødt til å etablere mer effektive prosesser på de ulike tjenesteområdene ved hjelp av de mulighetene som datadrevet digitalisering gir. Dette er det mange kommuner som allerede arbeider med, men de største tjenesteområdene gjenstår fortsatt.

For å kunne etablere effektive datadrevne og digitaliserte prosesser er det helt vesentlig at informasjonen som skapes i disse systemene bevares på en god måte for å underbygge en åpen og tillitsfull offentlig forvaltning. Innbyggerne i kommunene må også i framtiden vite at kommunen sikrer individenes rettighetsdokumentasjon. Digitale arkiver vil bli helt sentrale for å løse de framtidige datadrevne prosessene. Informasjon fra bevarte arkiver må også kunne leveres inn til datadrevne prosessene på de ulike tjenesteområdene i kommunen. Arkivinstisusjonene må derfor

være i stand til å kunne levere informasjon direkte inn til framtidige digitaliserte prosesser i kommunen. Informasjon vil gå fra PDF-dokumenter til strukturerte data i fremtiden. Tilgjengeliggjøring av bevarte arkiver til både saksbehandlere og datasystemer vil være helt sentrale for å kunne realisere denne strategien.

Tilbakemeldingene fra våre medlemmer er at KDRS fortsatt må tilby tjeneste for langtidsbevaring i fortsettelsen. Dette er hensyntatt og derfor vil tjenesten i kommende strategiperiode bli opprettholdt.

Strategiske grep frem mot 2030

Frem mot 2030 skal KDRS:

1. Fortsatt sikre tydelig og åpen kommunikasjon med medlemmene rundt fremdrift og prioriteringer

KDRS har vært en viktig utviklingsaktør og av den grunn har ulike pågående prosjekter, som oftest i samarbeid med våre medlemmer og andre relevante aktører. Et eksempel på dette er arbeidet med å utvikle en modell og pilot for uthenting av data fra Digitalarkivet til en visningsmodul for Noark5. En forutsetning for å lykkes er tydelig kommunikasjon og jevnlig dialog mellom styre og administrasjon på den ene side og medlemmene på den andre knyttet til fremdrift, retningsvalg og prioriteringer som gjøres.

2. Videreutvikle eksisterende tjenesteportefølje

KDRS skal i strategiperioden fortsette å tilby tjenesten for digital langtidsbevaring. Videre skal KDRS fortsette å utvikle og levere tilgjengelighetsløsning på en tids- og kostnadseffektiv måte. De mest brukte fagsystemene skal gis prioritet. Det skal være god dialog med medlemmene om utviklingen av tilgjengelighetsløsning. Tilgjengelighetsløsning skal sees i sammenheng med det som på sikt forventes å komme gjennom Digitalarkivet. KDRS vil fortsette arbeidet med å sikre sikker dataoverføring og tilgangskontroll, med fokus på å benytte nasjonale felleskomponenter.

3. Styrke rollen som kompetansesenter og utviklingsaktør

KDRS skal videreføre og styrke sitt tilbud knyttet til nettverk og kompetansebygging. Dette skal skje i samarbeid med medlemmene, og bidra til at de hver for seg og i fellesskap rustes til å håndtere de utfordringer man møter knyttet til digital arkivering.

4. Følge nøye med og ha dialog med Arkivverket om utviklingen av Digitalarkivet

KDRS skal ta en fremoverlent rolle opp mot Arkivverket og følge utviklingen av Digitalarkivet tett. KDRS skal jobbe aktivt opp mot Arkivverket for å få dem til å hensynta medlemmenes interesser og behov i utviklingen av Digitalarkivet. KDRS fortsetter arbeidet med en pilot som vil teste ut funksjonaliteten for å kunne være tjenesteleverandør i økosystemet til Digitalarkivet.

5. KDRS skal gjennom sine medlemmer styrke samarbeidet med IKT tjenestene

Sikring og bevaring av digitalt skapte arkiv er helt avhengig av at IKT tjenestene i kommunene har nødvendig kompetanse knyttet til dette. Erfaring har vist at det er viktig at KDRS sammen med våre medlemmer tar en viktig posisjon opp mot IKT miljøene som er i kommunene.

Målsettingen er å fremme dialog og koordinert samhandling mellom arkivtjeneste i kommunen, IKT-tjenesten i kommunen og arkivdepot (hos KAI-institusjon) slik at bevaringsarbeidet blir bra og at arkivdepot med sin kompetanse underbygget av KDRS blir relevant for kommuner og

fylkeskommuner i et digitaliseringsperspektiv. Leveranse, bruk og videreutvikling av innsynteknologi som f.eks. KDRS Søk & Vis er viktig. Arkivdepot i samarbeid med KDRS skal kunne gi kommunen tilbake «bortsettingsarkivet» slik at kommunen selv skal kunne saksbehandle innsynsaker som de får en god del av.

6. Styrke samarbeidet med relevante nasjonale og internasjonale organisasjoner

For å opprettholde kompetanse og utnytte kunnskap fra andre organisasjoner skal KDRS sikre at de til enhver tid har tilgang til tidsriktig kompetanse innenfor digital bevaring og tilgjengeliggjøring. For å oppnå dette vil KDRS arbeide med å styrke arbeidet med å få til samarbeid med nasjonale og internasjonale virksomheter og organisasjoner. Samarbeidet kan være knyttet både til tekniske ressurser og tilgang til kompetanse.

Styringsmodell og finansiering

Følgende skal ligge til grunn i gjeldende strategiperiode

- Organisasjonsform
 - Opprinnelig organisasjonsform opprettholdes
 - Medlemmene skal være arkivinstitusjoner
- Finansieringsmodell
 - Prinsippet med dagens faste medlemskontingent beholdes og indeksreguleres.
 - Medlemskontingenten inkluderer 2TB lagringsplass i digitalt depot. Volum utover dette prises særskilt i steg på 1TB med en fastsatt årspris.
 - Volumbaserte tjenester prises slik at de i tillegg til økte investerings og driftskostnader også inneholder dekning av andel driftspersonale og administrasjon.
 - Videreutvikle prismodell for selvbetjent oppslagstjenester til kommuner og fylkeskommuner
- Selskapet kan selge følgende tjenester til medlemmene:
 - Spesialistkompetanse og rådgivning
 - Kompetansesøkende tjenester utover basis (f.eks. spesialistkurs)
 - Betalt utvikling av for tilgjengeliggjøringsmal av fagsystem som ønsker økt prioritet